

EPESO

CARTA PAULOBA ȸAÐA DJABARÃ

EPESO PURUÐEBEMA ITEA

Paulo Romane preso baside nañ cartada djabarã Epeso purudebemarã itea bãsia. Poa 60de bãsica bãla.

Paulo Epesode jûëside Aquila, Priscila ume bãdada awara wãsia (Hecho 18:19). Acagamaarã Priscilaba, Aquila ume Epesode naãrã Jesudebemada jaraðe wãsidaa (Hecho 18:26). Paulo jëda zesiðe poa umé audu djabarãa jaradia babadjia (Hecho 19:8-10). Zocãrãba Critoda ïjãbãda bêrã dji ãcõrẽwẽrã Artemisa õpẽbadara quïrãbucasaidaa (Hecho 19:21-41).

Pauloba bãsia judiorãda judiorãé sida Crito ume panã bêrã ãdjirãra puru aba bãda. Capítulo 1ne bãl bãla ãcõrẽba Critodeba odada, Pauloba ãcõrẽa bia bedeadada idjaba djabarã carea iwidiadada. Capítulo 2de, 3de bida bãl bãla ãcõrẽba Crito õberãrãneba obi quïrã bãdebemada. Capítulo 4deba aba 6daa bãl bãla sãwã dadjirãba mañgala odida.

Pauloba nañ cartade naãrã bãda

¹ Mãra Pauloa. ãcõrẽba quïrãna bêrã mãra Jesucritoba diabuedaa. Mãa nañ cartara bãbãrla jûma ãcõrẽ õberãrã Jesucrito ïjã bœa Epeso purudebema itea. ² Mãa quïrã bãla dadjirã Zeza ãcõrẽba, dadjirã Boro Jesucrito bida ãdji biadeba bãrãra

careba pananida idjabā necai bai sida bārāa dia pananida.

Ācōrēba ne jūma bia dadji jaure itea dia bā

³ Dadjirā Boro Jesucrito Zeza Ācōrēa bia bedeadida panla. Crito ume panla bērā idji Jauredeba ne jūma biada dadjirāa bajāneba dia bāa. ⁴ Nañ ējūā oi naēna Critodeba dadjirāra edasia idji itea bia bēadamārēā idjabā idji quīrāpita cadjurua neē bēadamārēā. ⁵ Naēnaeda Jesucritodeba dadjirāra edasia idji warrarāda bēadamārēā, māwā o quīrīā bāda bērā idjabā dadjirāra quīrīāna bērā. ⁶ Idji bia waibāla bādeba dadjirāra bio carebasia idjia quīrīā bā Warradeba. Mañ carea idjia bia bedeadida panla. ⁷ Idji Warra oa erozoadadeba Ācōrēba dadjirāra cadjuruadebemada ēdrā edasia. Dadjirāba cadjurua opedadara idji biadeba jūma quīrādoasia. ⁸ Idji biadeba dadjirāra bio carebasia jūma idji necawaada, crīcha cawaa sida diada bērā. ⁹⁻¹⁰ Idjia o quīrīā bāda naēna cawabiē basia. Baribārla dadjirāa cawabisia idji biadeba quīrīāna bērā. Idjia Critodeba naēnaeda oi crīcha bādara idjia bāda ewaride jūma oya. Mañ ewaride ne jūma bajānebemada, nañ ējūānebema sida Crito jāwaeda bāya.

¹¹ Ācōrēba naēnaeda crīcha bāda quīrāca Critodeba dadjirāra edasia idjia diaidebemada edadamārēā.* Māwā osia ne jūmada idjia o quīrīā bā quīrāca obari bērā. ¹² Idjia quīrīāsia

---

* ^{1:11} Edasia idjia diaidebemada edadamārēā. Griego bedeade mañra ebuda bāea. Λαλαμारा nāwā jara bāa: “Edasia idji ēberārāda bēadamārēā.”

dai judiorā dji naārā Crito ījāpedadaba idji biya quirudebemada bia bedeadida. ¹³ Mañ awara bārā judiorāē bidā wārā bedea bia dadji ēdrādidebemada ūrīnapeda Critora ījāsiāaa. Māwā bārā siā idji ēberārāda panesidāa. Crito ījāsidāde Ācōrēba jarada quīrāca idji Jaureda bārāa diasia sēyāda bāmārēā. Mañba cawabi bāla bārāra idjiderāda. ¹⁴ Ācōrē Jaurera edapedāda bērā dadjirāba cawa panla jūma Ācōrēba diai jaradara wārāda edadida idjiderā jūma bia bāi ewaride. Mañ carea idji biya quirudebemada bia bedeadida panla.

Pauloba Ācōrēa iwidiida

¹⁵⁻¹⁶ Mañ bērā māa ewariza bārā carea Ācōrēa bia bālaeda abaria. Dārāblrla māa ūrī bāla bārāba dadjirā Boro Jesura ījā panla idjabā jūma Ācōrē ēberārāra quīrīā panla. Mañ ewariðeba ñtaa māa bārā carea Ācōrēa iwidiabarā. ¹⁷ Māa dadjirā Boro Jesucrito Ācōrēa, dadjirā Zeza biya quirúa iwidiabarā idji Jauredeba bārāa necawaada diamārēā idjabā idjidebemada cawabimārēā. Māwā bārāba idjida biara cawadia. ¹⁸ Idjabā iwidiabarā Ācōrēba bārā crīchara ewamārēā. Māwā bārāba cawadia cārēda idjideba edadi carea jāā panla, mañ edadamārēā trāna bērā. Mañne bārāba cawadia idji ēberārāba edadira waibla bio biya quiruda. ¹⁹⁻²⁰ Idjabā māa iwidiabarā bārāba cawadamārēā idji lālara jūmarā cāyābara lālara bāla. Mañ lāladeba idjia dadjirā idji ījā bēara careba bāla. Ara mañ lālara waibla bāladeba Ācōrēba Critora beu bādada ñrēbabipedā bajāne idji jāwa araare chumebisia. ²¹ Ācōrēba idjira jūma

jai bororā cāyābara, bajānebema dji droma bēa cāyābara, dji mēsrā bēa cāyābara, idjabā dji ḥbla bēa cāyābara dji dromaara bāsia. Nañ ewariđe idjira jūmarā cāyābara dji dromaara bāla, tēābema ewariđe biđa māwā bayā. ²² Ācōrēba ne jūmada Crito jāwaeda bāsia, idjabā Critora bāsia ne jūmane idji ēberārā Boroda bāmārēā. ²³ Crito ēberārāra idji cacuua. Ādjirāra ne jūmane idjideba panla. Idjabā ne jūmada idjideba bāla.

2

Ācōrēba Jesucritodeba dadjirā ēdrā edada

¹ Nañna bārāra Ācōrēnebemada beu bēasia, ījānaē panneba cadjiruada obadjida bērā.* ² Māwā nībasidaa nañ ējūānebema crīchada ēpē panana bērā idjabā nañ ējūā dedaade panā jairā boro siđa ēpē panana bērā. Nañ ewariđe idjia Ācōrē bedea ījāē bēara idji jāwaeda erobla. ³ Nañna jūma dadjirāda āđji quīrāca nībasidaa nañ cacuaba cadjirua oya bāda ēpē panana bērā. Nañ cacuaba cadjirua o quīrīā bāda, cadjirua dadji crīchade bāsiđa o panasidaa. Dji cadjiruarā bērā Ācōrēba idji quīrūbiđeba dadjirāra cawa oida bāsia jūma cadjirua obadarā cawa obari quīrāca.

⁴⁻⁵ Baribārlā Ācōrēba bio quīrā djuburiabaria. Idjia dadjirāra bio quīrīā bāl bērā cadjiruade beu bēadāda Crito ume ābaa zocai bāsia. Ācōrēba idji biadēba bārāra ēdrā edasia. ⁶ Jesucrito ume ābaa panā bērā Ācōrēba dadjirāra idji ume ābaa

---

* **2:1** Λcrla versiođne nañ siđa bāl bāla: “Idjia bārāa zocai bāida diasia.” Baribārlā mañra griego bedeade neēa.

ñrēbabisia idjabā idji ume ãbaa bajāne chūmebisia. ⁷ Mañgla jūma osia nocoarebema ewariđe unubī carea sāwā idji bia waibla bāđeba carebasida dadjirāra Jesucrito ume panl bērā. ⁸ Jesuda ījāpedada bērā Ācōrēba idji biadeba bārāra ēdrā edasia. Ara bāđja opedadadeba ēdrādaě basía, ãtebłrā Ācōrēbłrā bari ēdrā edasia. ⁹ Bārāba bia o panl carea Ācōrēba ēdrā edaě basía. Māwā ni abalda ara idjidebemada poya bia bedeadaěa. ¹⁰ Ācōrēba dadjirāra Jesucritodeba djiwidida osia ne biada o pananamārēā. Mañ ne biara idjiabłrā naēna bāsia dadjirāba odamārēā.

Critodeba judiorā, judiorāě sida Ācōrē ume bia panena

¹¹ Mañ carea quīrānebadadua bārāra nañ djarađe judiorāě bērā judiorāba “cacua wēägoě bēa” abadaa Ācōrē neě bēa adi carea. Ara āđjida “cacua wēägo bēa” abadaa Ācōrē ēberārā adi carea. Baribłrā āđji cacuara wēägosida bērā ababe nañ djarađe quīrā awara bēaa. ¹² Quīrānebadadua naēna bārāra Crito neě bēasida idjabā Israeldebemaě basida. Ācōrē āđjirā ume bedea bāsidiđe idjia bārāra ni cārē siđa diai jaraě basía. Mañ awara bārāra sāwā bia bēadida neě panasidaa idjabā nañ ējūāne Ācōrē neě bēasia. ¹³ Baribłrā idira Jesucrito ume panl bērā, bārāra naēna tāmł bēadada Ācōrēba Crito oađeba idji caita enesia.

¹⁴ Wārāda Critoba dadjirāra necai bāsia. Idjia judiorāra judiorāě ume ãbaa bāsia puru aba bemārēā. Idji beudadeba dadjirāra awara

pananada ābaa bāsia. ¹⁵ Ācōrēba Moisea diada leyba ne zocārā obibaria. Baribārl idji beudadeba Critoba mał leyra ãyā bāsia judiorāda, judiorāé ume ābaa necai bāl carea. Idjia puru umé pananada puru djiwidida aba osia. ¹⁶ Idji crude beudadeba puru umé bādada puru aba opeđa umena Ācōrē ume bia bāsia. Māwā dadjirāra awara pananada idjia ābaa bia bāsia.

¹⁷ Critoba bedea bia Ācōrē ume necai bāidebemada bārā dji Ācōrēnebema tāmā beadaa, dai dji Ācōrē caita beaa bida jarade zesia.[†] ¹⁸ Critođeba dadji umérāba abarica dadjirā Zeza Ācōrēa idji Jaure aba bādeba poya iwidiedia. ¹⁹ Mał bērā bārā judiorāéra waa Ācōrē purudebemada āī beadaēa, ātebārl Ācōrē purudebemarā ume ābaa panla. Idira bārāra Ācōrē ēberārāa. ²⁰ Bārāra mōgara de quīrāca panla. Jesuba diabuedarāda, Ācōrēneba bedeabadarā sida mał de edrebema mōgara quīrāca panla. Bārāra mōgara ādjirā līl ca wābāda quīrāca panla. Mał dedebema dji biara bāl mōgarara Jesucritoa. ²¹ Idjideba mał dera biya cara bebaria idjaba wai'bālara wari wābaria dadjirā Boro itea bia bēmārēā. ²² Crito ume panla bērā bārā sida jūma Ācōrē ēberārā ume ābaa de quīrāca panla. Mał dede Ācōrēra idji Jauređeba babaria.

3

Ācōrēba Paulora bāsia judiorāéa jaradia

[†] **2:17** Bārā dji Ācōrēnebema tāmā beadaa, dai dji Ācōrē caita beaa bida jarade zesia. Małba jara bāl “judiorāéa, judiorāa bida jarade zesia.”

bamārēā

¹ Mañ bērā mā [bārā carea Ācōrēa iwidibaria.]^{*} Māra Pauloa. Bārā judiorāéa Jesucritodebemada jaradia bā carea preso bāla. ² Māmaarā bārāba bio cawa panla Ācōrēba idji biadeba māra bāsida bārāa jaradiamārēā. ³ Idjia naēna cawabiē bādada māa cawabisia. Mañgladebemada māna nañ cartade maārī bāsia. ⁴ Nañ carta acā panlne bārāba cawadia Ācōrēba Critodebema cawabiē bādara māa cawa bāda. ⁵ Naārāedā Ācōrēba ēberārāa mañra cawabiē basia, baribārā idira idjidebba bedeabadarāa, Jesucritoba diabuedarāa bida idji Jauredebba cawabisia. ⁶ Idjia cawabiē bādara nañgla: judiorāéba bedea bia Critodebemada ījā panlneba judiorā ume ābaa Ācōrēba diaidebemada edadia, abari cacuade duanla, idjaba Ācōrēba Jesucritodeba diai jaradada ābaa eropanla. ⁷ Ācōrēba idji biadeba māra idji nezocada bāsia bedea bia Critodebemada jaradiamārēā. Idji lālaadeba māwā osia.

⁸ Jūma Ācōrē ēberārā tāēna edaara bāmīna Ācōrēba idji biadeba māra bāsia judiorāéma Critoba bio careba bādebemada jaradiamārēā. Critoba bio careba bāra dadjirāba poya jūma cawa jaradaēa. ⁹ Ācōrē ne jūma odaba māra bāsia jūmarāa ebuda cawabimārēā sāwā osida idjia naēna oi crīcha bādara. Mañ oi crīcha bādara

---

* ^{3:1} Bārā carea Ācōrēa iwidibaria. Mañra griego bedeade neēa. Pauloba jarai bādada jūma jaraē basia, ātebārā dewara crīchada jaradia basia. Baribārā zocārāmaarā idjia jarai basia mañ djabarā carea Ācōrēa iwidibarida 3:14de jara bā quīrāca.

naẽna cawabiẽ basia. **10** Idira judiorãra judiorãé ume ãbaa bãda bẽrã ãdjirãneba bajãnebema dji droma þeaa, dji ñbãla þeaa bida cawabisia idjira ne júmane bio ne cawa bãda. **11** Mãwã osia idjia naãrãeda dadjirã Boro Jesucritodeba oida crõcha bãda bẽrã. **12** Dadjirãba ara mañ Jesucritora ïjã panã bẽrã idjaba idji ume ãbaa panã bẽrã ãcõrãea ne wayaa neẽ iwidiðida panãa. **13** Mañ carea mãa bãrãa nãwã bedea djuburiaya: mãra bãrã carea bia mõga bãmõna jãmawãyã sopuarãnadua. Mãwã bia mõga bãla bãrãra ãcõrã ume bia þeadamãrãëa.

*Pauloba Epesodebema djabarã carea ãcõrãea
iwidiðida*

14 Mañ carea mãra dadjirã Boro Jesucrito Zeza quírãpita chãrãborode cobebaria.† **15** Idjia júma bajãne þeara, nañ õjûâne þea sida osia idjaba idjideba panãa.‡ **16** Idjidérã itea ne eroþlara bio biya quirua. Mañ bẽrã mãa iwidi bãla idji Jau-redeba idji ñbãlara bãrãa sode diamãrãëa. Mãwã bãrãra zarea þeadia. **17** Idjaba iwidi bãla ïjã panã bẽrã Critora bãrãa sode bamãrãëa. Iwidi bãla bãrãra ne júmane quírãneba pananamãrãëa. Mãwã zarea þeadia bio carra jida panã quírãca. **18** Mañne bãrãba júma ãcõrã õberãrã ume poya cawadia Crito quírãra waiþla bãda, jedea bãda, drasoa bãda, ñta bãda, idjaba nãbua bãda. **19** Ara dadji crõchadeba poya cawadacamõna mãa iwidi bãla bãrãba mañ

---

† **3:14** Dadjirã Boro Jesucrito. Griego bedeade ñçlrla cartade mañra neëa. ‡ **3:15** Griego bedeade mañ versículoda nãwã bãla: “Idjideba júma bajãnebemarãba, nañ õjûânebemarã bida ãdji trãra edabadaa.”

quīrīāra cawadamārēā. Cawasidara ne jūmane Ācōrē quīrāca bēadīa.

20-21 ¡Ācōrēra bio bia quirua! Idji ḥb̄la dadjirā sode b̄ldeba waiblara poya oya dadjirāba crīchabada cāyābara wa idjía iwidibada cāyābara. Djabarā, Jesucrito ume panla bērā jewariza Ācōrēa bia bedeadadua! Bia b̄la māwā bāida.

4

Ācōrē Jauredeba djabarāra cacua aba panla

1 M̄la dadjirā Boro Jesu carea preso b̄la. M̄la bārāa bedea djuburiaya jipa nībadamārēā. Ācōrēba bārāra tr̄sia māwā nībadamārēā. **2** Cr̄charānadua bārāra dji dromarāda, āteb̄lrla sobiadeba bēadadua. Quīrīāneba abarica dji droadadua. **3** Jūma odadua ābaa necai bēadi carea. Māwā Ācōrē Jaureba bārā ābaa bia b̄lēdara ārīnaēa. **4** Dadjirāra cacua aba panla. Ācōrē Jaure aba b̄lda eropanla. Ācōrēba bārāra tr̄sia abarida jlā pananamārēā. **5** Dadjirā Boro Jesura abab̄lrla b̄la. Dadjirāba abari Jesuda ījā panla. Idjaba abari tr̄neba borocuesidaa. **6** Ācōrēra abab̄lrla b̄la. Idjira jūmarā Zezaa, jūmarā Boroa. Jūma idjiderā sode b̄la idjaba dadjirāneba idjia o quīrīā b̄lra obaria.

7 Barib̄lrla Critoba dia quīrīā bāda quīrāca idji biadeba dadjirāza idji itea ne odamārēā awara awara diasia. **8** Ācōrē Beđeade nāwā b̄l b̄la: Idji ātaa wāside idjia poyadara preso edesia.

Małbe ne biada ēberārāa diasia.*

---

* **4:8** Salmo 68:18.

9 Idjira ñtaa wāsiada a b̄la ba ¿cārēda jara b̄l? Jara b̄la ñtaa wāi naēna idjira ñt̄ba nañ ējūānaa zesida. **10** Dji ñt̄ba edaa zedadr̄ wayacusa bajā ñt̄ara b̄lmaa wāsia ne jūmada idjideba b̄eadamārēä. **11** Idjiab̄rl̄ ñc̄rl̄ b̄lsia idjia diabuedarāda b̄eadamārēä, ñc̄rl̄ b̄lsia Ācōrēneba bedeabadarāda b̄eadamārēä, ñc̄rl̄ b̄lsia bedea bia Critodebemada jaradia nībadamārēä, idjaba ñc̄rl̄ b̄lsia idji ēberārā wagabadada idjaba jaradiabadada b̄eadamārēä. **12-13** Idjia māwā b̄lsia Ācōrē ēberārā carebadamārēä, ādjirā bida Ācōrē itea poya bia odamārēä. Māwā jūma Crito ēberārā idji cacua abadara zareara wari wānia aba jūmarāda Ācōrē Warra ījā panl̄neba idjaba cawa panl̄neba ābaa bia paneb̄ldadaa. Mañne dadjirāra ne jūmane Crito quīrāca b̄eadea. **14** Māwāra waa warra zaque quīrāca b̄eadea. Warra zaqueba baridua bedeada ījābaria. Mañ awara ēberārā cūrūga cawa b̄eaba jaradia panl̄neba sewada ījābibadaa nāūrāba jāba ãyā edeb̄rl̄ quīrāca. Barib̄rl̄ dadjirāra mañ quīrāca b̄eadea. **15** Āteb̄rl̄ quīrīāneba wārā bedeada ēpēnida panla ne jūmane dadjirā Boro Crito quīrāca b̄eadi carea. **16** Idjideba jūma dadjirā idji cacua abadara ābaa cara panl̄ dji carebadī carea. Dadjirāza odida panl̄ quīrāca ob̄ldade jūmarāda quīrīāneba bia wari wānia.

*Critodeba zocai bai djiwidī erobeara sāwā
nībadida panl̄*

17 Bārāba wārāda odamārēä m̄la dadjirā Boro tr̄l̄neba nañda jaraya: waa Ācōrē adua

bea quīrāca nībarānadua.[†] Ādjirāra crīcha siriē beadeba nībabadaa. ¹⁸ Ādji crīchara pāimane bā bērā Ācōrēnebemada cawađacaa. Ādji so zareaba Ācōrēra adua panā bērā idjia zocai bai dia bāda neě panā. ¹⁹ Ādjia cadjirua o panā carea perađacaa. Ababe cadjiruada o quīrīđabadaa. Ne jūma mīňa perada o panāba sēnacaa.

²⁰ Baribārla bārāba Crito ījāsidađe cawasidaa māwā beadiē panāda. ²¹ Wārāda bārāba Jesucritodebemada ūrīnapeda ījāsidaa. Ījāpedadacarea djabarāba wārā bedea idjidebemada biara jaradiasidaa. ²² Ādjia jaradiapedađara nałgla: bārā crīcha drōāneba waa nībarānadua naēna o panana quīrāca. Bārā crīcha drōāra jūma āři bāna nał cacua cadjirua o awua bāba cūrūga erođa bērā. ²³ Ātebārla idu Ācōrēa bārā crīchara djiwidida obidadua. ²⁴ Mał crīcha djiwidira Ācōrēba osia bārāra idji quīrāca beadamārēä. Mał bērā wua djiwidī jā panā quīrāca crīcha djiwidideba nībadadua. Māwā bārāra Ācōrē quīrāpita jipa, biya nībadia wārā bedeaba jara bā quīrāca.

²⁵ Mał bērā sewara idu bāđadua. Ababe wārādrā djārā ume bedeadadua, jūma dadjirāra abari cacuadebema bērā.

²⁶ Quīrūnibārla cadjiruada orānadua. Mał quīrūbira sode ewari aba erođearānadua.[‡]

²⁷ Diaurua idu cūrūgabirānadua.

²⁸ Ne drābari bađara waa ne drāaiē bāla, ātebārla ara idji jāwaba trajaida bāla ne erođai carea. Māwā idjia erođaya ne neě quedeara carebai carea.

[†] **4:17** Ācōrē adua bea quīrāca. Griego bedeade bāla: “Judiorāé nībabada quīrāca.” [‡] **4:26** Salmo 4:4.

²⁹ Bedea cadjiruara bedearānadua. Ātebʌrlʌ djärā carebađi carea ababe bedea biadrʌ bedeadadua. Māwā bārā bedea ūrī bearā bia panaria. ³⁰ Cadjirua o panʌba Ācōrē Jaurera sopoabirānadua. Ācōrēba idji Jaureda bārāa diasia sēyāda bāmārēā. Mañba cawabi bʌla bārāra idjiderāda. Idji Jaurera bārā ume baya abā Ācōrēba idji ēberārā jūma bia bʌi ewaridaa. ³¹ Jūma bārāba sode biě crīchabadara, sodeba quīrūbadara, quēguea bedeabadara, caicayabadara, djärā biě jarabadara, idjabā jūma djärā biě odi crīchabada siđa ãyā bʌdadua. ³² Sobia bēadadua. Quīrā djuburiaya bēadadua. Bārā biě opedadara quīrādoadadua Ācōrēba bārā cadjirua Critodeba quīrādoada quīrāca.

5

Ācōrē warrarā sāwā bēadida panʌ

¹ Ācōrēba bārā, idji warrarāra bio quīrīā bʌla. Mañ bērā idji quīrāca bēadadua. ² Jūmarāda quīrīānadua Critoba dadjirā quīrīā bʌda unubida quīrāca. Quīrīāneba dadjirā carea ara idjida idu beabisia Ācōrēa animarā babue diabʌrlʌ quīrāca. Ācōrēba mañda bia unusia.

³ Bārāra Ācōrē ēberārā bērā daunemaniě panʌa, audua nībadīě panʌa, idjabā djärāneda awuađiě panʌa. Mañnebemada ni maărī bida bedeadīě panʌa.* ⁴ Bedea cadjiruada, siriě bʌl bedeada,

---

* ^{5:3} Ni maărī bida bedeadīě panʌa. Mañ bedeara idjabā nāwā traducida bʌla: “Nībadadua dewararāba ni maărī bida poya jararānamārēā bārāba cadjiruada o panʌda.”

ijaramia cadjirua sida bedearānadua māwā bedeaira biē bΛ bērā.[†] ĀtebΛrΛ Ācōrēa bia bΛada adādua. ⁵ Bārāba cawa panla daunemabadara, auēua nībabadara, ne jūma awuabada sida Critoba, Ācōrē bida ādji purude edadaēda. Ne jūma awua baira jΛwaba oda ācōrē ēpē bΛ quīrāca bΛa, Ācōrē cāyābara idjia awua bΛda biara ēpē bΛ bērā.

⁶ Aþaþba sewadeba cadjiruada odida panlana aibΛrΛ, idu cūrūgabirānadua. Cadjirua o panl carea Ācōrēba idji bedea ījāé þeara cawa oya. ⁷ Mał bērā cadjirua obadarā ume aþarica orānadua.

⁸ Naëna bārāra pāimanebema basía, baribΛrΛ iðira dadjirā Boro ume panl bērā bārāra ñnaanebema. Mał bērā ñnaanebema warrarā quīrāca nībadadua. ⁹ Ñnaane nībadibΛrΛ sobia þeadia, jipa oðia, idjaba wārāneba nībadia.[‡] ¹⁰ Dadjirā Boroba bia unu bΛda cawaði carea jΛrΛðadua. ¹¹ Pāimanebemarāba cadjirua obadaðeba ne biada zecaa. Mał bērā aþarica orānadua, ātebΛrΛ cawabidadua ādjia obadara cadjiruada. ¹² Wārāda dadjira peradida panla ādjia cadjirua mērā obadaðebemada bedeadi carea. ¹³⁻¹⁴ BaribΛrΛ ne jūmada ñnaane bΛbΛdade sāwābΛrΛ bΛda ebuða unubibadaa, ñnaane ne jūmada ebuða unubada bērā. Mał carea nāwā jarabadaa:

Λrāmadua bΛ cāi bΛra. Cadjiruade beu bādada piradrΛdua. Małbe Critoba bΛra ñnaane bΛya.

¹⁵ Mał bērā quīrācuita nībadadua. Adua þea quīrāca nībarānadua, ātebΛrΛ necawaadeba

---

[†] 5:4 Bedea cadjiruada. ΛcΛrΛ cartade "sewada" bΛ bΛa. [‡] 5:9 Ñnaane nībadibΛrΛ. Griego bedeade ñcΛrΛ cartade bΛ bΛa: "Ācōrē Jaureðeba nībadibΛrΛ."

nībadadua. ¹⁶ Bārāba poya obʌdaza bia odadua, nañ ewaride ēberārāba ne jūma cadjiruada obada bērā. ¹⁷ Crīcha neē b̄ea quīrāca bearānadua, ātebʌrl̄ bio cawadadua cārēda dadjirā Boroba obi b̄l̄da. ¹⁸ Ituaba beu nībarānadua. Małgʌba cadjiruada wetara obibaria. Beu nībadī cāyābara Ācōrē Jauredeba b̄eadadua. ¹⁹ Ācōrē Bedeade b̄l̄ trābida, djabarāba trābadada, idjabā Ācōrē Jaureba trābi b̄l̄ sida dji carebadī carea ābaa trānadua. Dadjirā Boroa sodeba trānadua bia bedeadi carea. ²⁰ Dadjirā Boro Jesucrito trāneba ewariza dadjirā Zeza Ācōrēa ne jūma carea bia b̄l̄ada adadua.

Dadji quima ume sāwā b̄eadida panʌ

²¹ Crito waya panʌneba aþarica dji ījānadua. §

²² Wērā quima bara b̄ea, bārāba dadjirā Boro Crito bedeae ījā obada quīrāca bārā quima bedeara ījā odadua. ²³ Umaquīrāda idji quima boroa. Ara mañ quīrāca Critora idji ēberārā Boroa idjabā idji ēberārāra idji cacua quīrāca panʌa. Idjira ādjjirā Ědrʌ Edabaria. ²⁴ Crito ēberārāba idji bedeae ījā obada quīrāca wērāba idji quima bedeara jūma ījā b̄aida b̄l̄a.

²⁵ Umaquīrārā, bārā quimara quīrīā b̄eadadua Critoba dadjirā quīrīā b̄l̄da unubida quīrāca. Quīrīāneba dadjirā carea ara idjida idu beabisia.

²⁶ Idjia māwā osia dadjirāra Ācōrē itea bia b̄l̄ carea. Idji bedeaba dadjirā cadjiruara sʌgʌsia

---

§ ^{5:21} Crito waya panʌneba. Griego bedeade ḥcʌrl̄ cartade b̄l̄ b̄l̄a: “Ācōrē waya panʌneba.”

baidoba s^{ag}da quīrāca.* ²⁷ Jūma ma^gra osia dadjirāra idji itea bio biya b^{ai} carea, jaigua neē, bidrubidrua neē, ni baridua mititia neē bida. Idjia quīrīā basia dadjirāra idji itea biya beadida biē jaradi neē. ²⁸ Ara ma^l quīrāca umaquīrāba idji quimara bio quīrīā baida b^{la} ara idji cacua quīrīā b^{la} quīrāca. Umaquīrāba idji quimada quīrīā b^{la}b^{la}r^a, ara idjida quīrīā b^{la}. ²⁹⁻³⁰ Ni abalba ara idji cacuada quīrāmacaa, ãteb^{la}r^a bia ne co b^{la}deba bio wagabaria. Ara ma^l quīrāca Critoba idji ēberārāra wagabaria, idji cacua quīrāca pan^a bērā.[†] ³¹ Ācōrē Bedeade nāwā b^{ai} b^{la}:
Ma^l carea umaquīrāba dji zezara, dji papa sida amepeda idji quima ume ãbaa beya.

Māwā cacua aba b^{la} quīrāca panania.[‡]

³² Ma^l bedeaba crīcha droma cawaē pananada cawabi b^{la}. M^{la} jara b^{la} Crito idji ēberārā ume ãbaa pan^anrebemada. ³³ Ma^lnrebemada cawabi b^{la}mīna bādjiza bārā quimara quīrīā beadida pan^a ara bādji quīrīā pan^a quīrāca. Idjaba wērāba idji quimara waya baida b^{la}.

6

Warrarā djibarirā ume sāwā beadida pan^a

¹ Warrarā, bārā djibarirā bedeara ījānadua dadjirā Boroba quīrīā b^{la} quīrāca. Ma^gra jipa b^{la}.
²⁻³ Ācōrē leyde nāwā jara b^{la}: “Bārā zezara, bārā papa sida waya pananadua.”* Ma^lda ījā osidara

---

* **5:26** Griego bedeade nāwā b^{ai} b^{la}: “Dadjirā cadjiruara s^{ag}asia baidoba idjaba idji be^{de}eba.” † **5:29-30** Griego bedeade ñ^cal^ar^a cartadē na^a sida b^{ai} b^{la}: “Idji djara idjaba idji b^{la}w^ar^a quīrāca pan^a bērā.” ‡ **5:31** Genesi 2:24. * **6:2-3** Exodus 20:12.

Ācōrēba nāwā carebayada asia: “Māwā bārāra nał ējūāne dārā bia duanania.”[†] Mał basía idji leyde naārā carebayada adara.

⁴ Zezarā, bārā warrarāra quīrūbirānadua. Ātebʌrla quīrācuita jaradia panʌneba idjabā jipa obi panʌneba dadjirā Boroba quīrīā bʌ quīrāca daupēnadua.

Nezocarā ādji boro ume sāwā beadida panʌ

⁵ Nezocarā, bārā boro nał ējūānebema waya panʌneba idjia jarabʌrlra sodeba jūma ījā odadua Crito bedea ījā o panʌ quīrāca. ⁶ Ababe idjia acʌ bʌde māwā orānadua idji ume bia beadi carea. Ātebʌrla sodeba ījā odadua bārāra Crito nezocarā bērā. Ācōrēba māwā quīrīā bʌla. ⁷ Bārā boroba jara bʌ o panʌne crīcha biadeba odadua dadjirā Boro Crito itea o panʌ quīrāca. Crīcharānadua ababe nał dudabema boro itea māwā o panʌda. ⁸ Bārāba cawa panʌa nezocabʌrla wa nezocaēbʌrla, dadji Boro Critoba dadjirāza bajāne diaya dadjia oda quīrāca.

⁹ Nezoca bororā, bārā bida bārā nezocara bia ođadua. Ādjira waragarānadua. Quīrānebađadua ādji Boro bajāne bʌla idjabā bārā Boroda. Idjia jūmarāda aride cawa obaria.

Dadjirā jūātrʌdamārēā Ācōrēba diada

¹⁰ Mał awara djabarā, dadjirā Boro bʌla wai'bʌla bʌdeba zarea beadadua. ¹¹ Ācōrēba bārāa diaśia cadjiruadebemada jūātrʌdamārēā. Małgʌba jūātrʌ beadadua sordaoba idji jūātrʌbari jʌbari quīrāca. Māwā bārāra zarea beadia diauruba

---

[†] **6:2-3** Deuteronomio 5:16.

cūrūgarāmārēā. **12** Dadjirārā ēberārā ume djō panlēa.[‡] Ātebərlə jairā cadjurua nał ējūā dedaadē panl ume djō panla. Adjirārā dji dromaa, ləbla bəaa, nał ējūā cadjurua bororāa. **13** Mał carea Ācōrēba jūātrādamārēā diadaba jūātrə bəedadua. Māwā diauruba mīā sēbərləde bārāba poya droadia. Poyadapeda biara zarea bəadia.

14 Mał bērā wārā bedea īā panlneba zarea bəedadua sordaoba jā bə bio trājā erobə quīrāca. Jipa nībadadua cadjuruađebemada jūātrədi carea sordaoba ne zareaba idji so ḥrə jūātrəbari quīrāca. **15** Bedea bia Ācōrē ume necai baidebema jarade wāni carea bəedadua sordaoba djōne wāi carea idji jīrūne jābari quīrāca. **16** Mał awara ne jūmane Critora īā pananadua. Małra sordaoba jūātrəbari idji jəwade erobə quīrāca bəla. Diauruba mīā sēbərləde cha uruaba drəbərlə quīrāca bəla. Baribərlə bārāba Critoda īā pananibərlə, droadia jūātrəbariba cha urua quiabəda quīrāca. **17** Idjabə sodeba bio cawadadua Ācōrēba bārāra wārāda ēdrə edasida. Mał cawa bərlə sordaoba ne zarea idji borode jābari quīrāca bəla. Mał awara Ācōrē bedeara idji Jauredeba bio cawadadua. Ācōrē bedeaba cadjurua poyabari bērā djōbada neco quīrāca bəla.

18 Ewariza ne jūma carea Ācōrē Jauredeba idjia iwiđi pananadua. Jūma idji ēberārā

[‡] **6:12** Ēberārā ume djō panlēa. Griego bedeade nāwā bələ bəla: “Djara bara bəa ume, oa bara bəa ume djō panlēa.” **§ 6:15** Mał versículora idjabəa nāwā traducida bəla: “Bedea bia Ācōrē ume necai baidebemada bio īā pananadua zarea panani carea, sordaoba chiradəga amaaba idji jīrūne jābari quīrāca.”

carea quīrācuita sēnaē idjía iwidi pananadua.
19 Idjabā mā carea Ācōrēa iwidi pananadua. Idjía iwidiadua mā cawabimārēā sāwā Critodebemada bedeaida bāda. Māwā mā ne wayaa neē ēberārāa cawabiya bedea bia Critodebema Ācōrēba naēna cawabiē bādada. **20** Critoba māra diabuesia mañ bedea jaradiamārēā. Jaradia bā carea idira māra preso bāla. Ācōrēa iwidiadua mā ne wayaa neē Critodebemada bedeai carea mā oida bā quīrāca.

Nañ cartade Pauloba jīrūlare bāda

21 Dadjia quīrīā panā djaba Tiquicoba mānebemada bārāa jūma nēbārāya cawadamārēā māra sāwā bāda idjabā cārēda o bāda. Idjira dadjirā Boro nezocaa. Dadjirā Boro trajura ne jūmane bia obaria. **22** Idjira mā bārāmaa diabuebārāa cawadamārēā daira sāwā panāda. Idjia bārāra sobiabiya.

23 Djabarā, mā quīrīā bāla dadjirā Zeza Ācōrēba, dadjirā Boro Jesucrito bida bārāra carebañida dji quīrīā pananamārēā idjabā biara ījā pananamārēā. Idjabā quīrīā bāla ãdji necai bai siða bārāa dia pananida. **24** Mā quīrīā bāla Ācōrēba idji biaðeba jūma dadjirā Boro Jesucrito wārāda bio quīrīā bearā careba bāida. Bia bāla māwā bāida.

**Ãcõrẽ Bedea
New Testament in Emberá, Northern
(PM:emp:Emberá, Northern)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Emberá, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Emberá, Northern

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

f9d422da-2e22-541c-afc9-8fe7130d391e